

Memòria del VI Congrés

Jaume Dantí i Riu
Secretari del Congrés

Sr. President de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, Il·lustríssima Sra. Vicerectora, Sr. President de la Fundació Espanyola d'Història Moderna, senyores i senyors, companys congressistes,

Arribem al final del VI Congrés d'Història Moderna de Catalunya i és el moment d'un primer balanç, tot i que l'important serà el que es podrà fer a partir del moment de la publicació de les actes, quan es pugui sospesar amb cura el valor, la novetat, de cadascuna de les ponències i comunicacions i es constati què haurà suposat en el seu conjunt per a l'avenç de la historiografia de l'època moderna. Ara és, doncs, l'aproximació a una sèrie de dades del què ha estat la mateixa celebració del congrés i algunes reflexions del què hem compartit en aquests dies.

En primer lloc una breu referència a la temàtica central, "la Catalunya diversa". Quan els membres del Consell del Departament d'Història Moderna, ara fa un any i mig, començarem a pensar en el tema del congrés, aparegueren distintes propostes, sempre amb l'objectiu de poder encabir el major nombre possible de camps de recerca, amb una certa diferència en relació a la convocatòria anterior, i alhora que contribuís a obrir noves perspectives sobre l'època. Finalment el tema escollit responia a la voluntat de fer palès que al costat d'unes realitats, d'unes estructures, d'unes institucions, d'una legalitat comunes, d'un pensament i d'una cultura dominants, hi havia també una diversitat de situa-

cions i de comportaments de tot ordre en els quals calia aprofundir per aproximar-nos més a l'autèntica complexitat de qualsevol període històric i de qualsevol formació social. A la fi, que l'anomenat món divers del segle XXI és només una novetat relativa i que no per la diversitat es deixava de definir perfectament què era la Catalunya de l'època moderna, com s'ha de fer en la contemporània.

Ara ja es pot afirmar que la proposta ha merescut l'interès de la major part dels historiadors modernistes catalans, de molts d'aquells que tot just s'inicien en la recerca, així com d'investigadors de diferents universitats espanyoles i de fora que hi han participat des de la perspectiva comparativa o metodològica. La conferència inaugural de Giovanni Levi i la de clausura de Bernard Vincent, als quals agraïm un cop més la seva aportació, han emmarcat perfectament el que ens plantejàvem en aquest congrés. Des de la formulació de preguntes generals, donar respostes particulars i alhora aprofundir en la diversitat que es reflectia particularment amb la presència de cultures i procedències distintes. Així doncs, es tractava de fer-se ressò de les noves línies de recerca, de les diferents perspectives de l'anàlisi històrica dels segles moderns i finalment d'avançar en el coneixement de la Història moderna de Catalunya sota l'eix conductor de la diversitat que la caracteritzava en qualsevol dels seus àmbits; social, polític, econòmic, de la cultura i del pensament, i també en les distintes conjuntures.

El resultat ha estat, doncs, de 14 ponències i 79 comunicacions distribuïdes en sis àrees. Tot i haver-se produït un relatiu equilibri temàtic, han sobresortit en nombre els treballs referits a "temps de guerra i temps de pau", amb una especial atenció a diferents aspectes entorn de la Guerra de Successió, i els de "cultures i pràctiques culturals", amb una aportació significativa de la influència social i política en l'activitat artística. En l'àrea "d'integració i dissidència" s'ha de remarcar l'atenció entorn de la població morisca, tema que havia estat tractat de manera insuficient per la historiografia catalana. Cal subratllar, així mateix, el continuat interès pel fenomen de la immigració francesa, no tant des de la perspectiva demogràfica sinó també des de les formes d'integració i de les seves aportacions.

L'àmbit polític s'ha tractat des de tres vessants distintes, la jurídic-legal, la prosopogràfica i la dels conflictes; en el darrer aspecte es fa palès l'avenç en l'estudi de la repressió borbònica i de l'austriacisme. L'àrea de

“món rural i món urbà, Barcelona i Catalunya”, ha merescut una atenció important, més des de la perspectiva social que econòmica, i també amb una visió més centrada en un o altre àmbit que no pas en la de les relacions entre ells. En l'àrea de “cohesió i tensió social” s'han plantejat les línies de recerca més recents de la història de la societat entre les quals ocupen un lloc important l'estudi de la família i de la vida quotidiana.

En relació a la procedència dels ponents i dels comunicants, s'ha de fer notar en primer lloc i com a valor essencial l'àmplia representació de totes les universitats catalanes, però també de les Illes Balears, del País Valencià, de la Catalunya Nord, de l'Aragó, de diverses universitats de la resta de l'Estat, i més puntualment de França, d'Itàlia, de Portugal, d'Hongria i dels Estats Units. Un cop més, aquesta diversitat haurà permès aprofundir en la història moderna de Catalunya, però també comptar amb estudis comparatius i aportacions metodològiques que resulten fonamentals per a l'avenç en la recerca històrica en general.

També, remarcar de bell nou, que els congressos d'Història Moderna de Catalunya han optat des del principi per ser oberts, per comptar amb la presència i participació dels alumnes, la part més significativa del total dels inscrits, en un nombre total de 220. Però alhora hi participen exalumnes, professors de secundària, membres de centres d'estudis locals, així com investigadors d'altres institucions. Si el nombre de participants és, evidentment, una dificultat per a l'organització, al mateix temps esdevé el gran valor del nostre Congrés: fer arribar la recerca en història moderna més enllà dels especialistes i que pugui ser reconeguda com a un element de la cultura del nostre país.

Hem de fer una menció especial a la col·laboració que hi ha hagut en aquesta ocasió amb la Universitat de Girona. Seguint amb la voluntat, ja reeixida en la convocatòria anterior, de fer present el congrés també fora de la ciutat de Barcelona, enguany s'ha pogut realitzar tota una jornada a Girona, amb el que ha significat de major ressò de l'activitat congresual entre els estudiants i professors gironins, a part de la possibilitat de coneixement de l'espai barroc d'aquella ciutat.

Finalment, l'agraïment a totes les persones i institucions que amb la seva col·laboració han fet possible la realització del congrés. Al Departament de Disseny i Imatge de la Facultat de Belles Arts que un cop més, amb la major de les disponibilitats, ha portat a terme el concurs per

a la imatge gràfica del Congrés, a tots els alumnes concursants i especialment a Yolanda Prieto Lauroba, que ha estat la guanyadora. Molt especialment a l'equip de voluntaris, alumnes de la Facultat, més nombrosos que mai, que amb la seva abnegació han assegurat els aspectes pràctics i de logística. I de manera molt particular a les institucions, sense el suport de les quals el Congrés no s'hauria pogut celebrar: a la Universitat de Barcelona, al seu Rectorat, al Vice-rectorat de Recerca i a la Facultat de Geografia i Història; a la Generalitat de Catalunya, a través del Comissionat per a Universitats i Recerca i la Direcció General del Patrimoni Cultural. A l'Ajuntament de Barcelona, a través del Museu d'Història de la Ciutat; a l'Institut d'Estudis Catalans; a la Reial Acadèmia de Bones Lletres; al Museu d'Història de Catalunya; a la Fundació Noguera; a la Diputació de Barcelona; a la Universitat i l'Ajuntament de Girona; i a la Caixa de Manlleu. Gràcies a aquest ampli suport no només ha pogut arribar a bon port el congrés sinó que també s'ha assegurat la propera publicació de les actes a la nostra revista *Pedralbes*.

I encara, gràcies als professors convidats, als comunicants i a tots els congressistes que han participat a les sessions i a les activitats d'aquesta setmana. Organitzar un congrés té sentit en primer lloc si el treball que s'hi fa és ben acollit per tots els que hi participen i en segon lloc si contribueix efectivament a l'avenç de la recerca. Després del que s'ha viscut en aquests dies penso que podem afirmar que el Departament pot començar a pensar en el VII Congrés d'Història Moderna de Catalunya.